

Pnącza dla Krakowa

2012-02-08

Pnącza są idealnym materiałem roślinnym do sadzenia w miastach. Tworząc zielone elewacje, upiększają budynki i izolują mieszkańców od uciążliwości ruchu ulicznego. Tworzą zielone parawany w zabudowie miasta.

Ozdabiają domy i ulice oraz harmonizują przestrzeń miejską

Rośliny pnące porastające elewacje budynków, ogrodzenia, słupy, altany śmietnikowe podlegają stałym zmianom - rosną, stają się zielone, kwitną, zmieniają kolor, tracą liście. Pozwalają nam obserwować zmiany następujące wraz z przemijaniem kolejnych pór roku. Otulając budynki, dodają mi urody, zasłaniają to, co brzydkie, brudne i co chcemy ukryć. Łagodząc surowy wygląd elewacji domów.

Budowanie pergoli, podcieni czy wolnostojących ścian dla pnączy wiąże się z dużymi możliwościami kształtowania otaczającej nas przestrzeni, zacierania niekorzystnych kontrastów pomieszczenia stylów architektonicznych, tak często występujących w gęstej zabudowie miejskiej. Zastosowanie pnączy daje możliwość połączenia tych rozproszonych fragmentów krajobrazu w harmonijną całość w sposób tani, ciekawy oraz zdrowy.

Zajmują niewielką powierzchnię

W gęsto zabudowanych rejonach miast istnieje możliwość pokrycia zielenią dużych powierzchni pionowych przy minimalnym zapotrzebowaniu na powierzchnie gruntu. Dając pnączom niewielki kawałek ziemi przy naszym budynku, znacznie powiększamy ilość zieleni wokół nas. Tam gdzie nie ma miejsca na posadzenie drzewa, czy założenie trawnika, na pewno będzie miejsce dla roślin pnących.

Oczyszczają powietrze

Rośliny najszybciej i najskuteczniej oczyszczają powietrze od pyłów i trujących składników. Liście i gałązki zatrzymują cząsteczki pyłów i szkodliwych substancji znajdujących się w powietrzu, aż do chwili gdy zostaną splukane przez deszcz.

Latem chłodzą

Pokryta zielenią fasada budynku jest sposobem na ograniczenie nadmiernego wzrostu temperatury pomieszczeń. Rośliny nie przyjmują wyższej temperatury niż temperatura otaczającego je powietrza, więc przy intensywnym nasłonecznieniu nie nagrzewają się w takim stopniu, jak większość murów. Temperatura w warstwie zieleni tworzonej przez pnące spada latem w godzinach wieczornych prawie jednocześnie z temperaturą powietrza.

Fasada budynku pokryta pnączami nagrzewa się w lecie do znacznie niższych temperatur niż fasada bez pnączy. Na elewacji budynku występują mniejsze wahania dobowych temperatur. Różnica temperatury budynku a pnączy na podporze daje efekt "komina" co pozwala na odprowadzenie ciepła góra, z równoczesnym napływem chłodnego powietrza od dołu.

Zimą pomagają utrzymać ciepło.

Zimozielone rośliny pnące to sposób na zatrzymanie ciepła w zimie. Nieruchome warstwy powietrza, znajdujące się pomiędzy powierzchnią budynku a warstwą roślinną i w samej warstwie, redukują w sposób istotny straty ciepła. Fasady budynków porośnięte roślinnością są nieco bardziej suche, a tym samym występuje mniejsza zdolność oddawania ciepła.

Łagodzą odczucie hałasu

Wrażenie tłumienia hałasu przez rośliny jest coraz częściej wykorzystywane przy projektowaniu zieleni miast. Przykładem tego są pnącza porastające ekrany akustyczne przy drogach szybkiego ruchu.

Zastaniają i izolują

Są wykorzystywane do osłony szaleatów miejskich, śmietników, garaży. Nie tylko ozdabiają, ale także częściowo niwelują zapachy.

Czy niszczą elewacje budynków ?

Rośliny pnące w normalnych warunkach nie zapuszczają korzeni w murze , lecz czepiają się powierzchni za pomocą niewielkich organów chwytnych / przyssawki, przyłgi, korzonki czepe / lub też za pomocą małych woskowatych wypustek, które wsuwają się w mniejsze nierówności ścian. Nie wiercą nigdy szpar, czy wydrżeń same, lecz wykorzystują istniejące rysy i nierówności. Tylko w przypadków zmurszałych murów może zdarzyć się , że bluszcz przeniknie swoimi pędami w masyw muru. Takie budynki przed obsadzeniem roślinnością należy poddać renowacji.

Stosowane obecnie tynki pozwalają na pokrywanie fasad roślinami pnącymi bez obawy o ich uszkodzenie. Można również obsadzać zielenią nie tynkowane mury i ściany / np. mury przeciwpożarowe, ogrodzenia / jeśli tylko mur , a zwłaszcza zaprawa między cegłami nie jest zwietrzała. Okrywa roślinna chroni takie ściany w znacznym stopniu przed dalszym zwietrzeniem, przedłużając ich żywot.

Czy powodują zawilgocenie murów ?

Ulistnienie pnączy działa jak płaszcz przeciwdeszczowy zdecydowanie ograniczając namoczenie tynku w czasie deszczu , zmniejszając jego erozję.

Korzenie roślin pnących pobierają wodę z gruntu przy fundamencie osuszając go.

Jakie elementy budynków mogą być zagrożone ?

Zbyt mocne rozrastanie się pnączy na dachach może wpłynąć na zaleganie tam śniegu i wody.

Porastanie rynien może spowodować uszkodzenia, gdyż są to za słabe podpory dla nazbyt rozrośniętych pnączy.

Kontrolowany wzrost roślin pnących w pełni zabezpiecza nasz budynek przed ewentualnymi uszkodzeniami.

Jak pielęgnować pnącza?

Nawozić - dawką startową na wiosnę oraz uzupełniać w ciągu okresu wegetacji dla lepszego wzrostu oraz obfitszego kwitnienia.

Przycinać - po zimie do miejsca przemarznięcia lub w celu ograniczenia wzrostu.

Podlewać - w okresach mniejszej ilości deszczów.

Okrywać na zimę - dla gatunków i odmian bardziej wrażliwych.

Zdecydowałeś się na pnącza. Zastanów się i wybierz ...

Jaki rodzaj gleby posiadasz ?

Jak szybko pnącza ma rosnąć ?

Czy będą podpory, czy też chcesz, aby pięto się bezpośrednio po budynku?

W jakim okresie ma być najbardziej dekoracyjne ?
Czy chcemy, aby kwitło, czy raczej pięknie przebarwiło się jesienią ?
Czy ma to być roślina zimozielona, czy też gubiąca liście ?

Pnącza polecane na stanowiska słoneczne

Pnącza zalecane na stanowiska półcieniste i cieniste

Kraków " Miasto - Ogród"

Punkty konsultacyjne dotyczące pnączy

Pracownia Animacji Ekologicznej Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida tel. 644 27 65 w.17 -
zastosowanie, dobór i pielęgnacja pnączy, informacji udziela specjalista ogrodnik.

Literatura

1. Rudi Baumann - Domy w zieleni, Arkady 1991
2. Izabela Miczyńska- Pnącza dla Krakowa , Kraków: Ośrodek Kultury C. K. Norwida,1998
3. Jan Tykac - Rośliny pnące , Warszawa : "BGW", 1992
4. John Brookes - Wielka księga ogrodów, Warszawa : "Wiedza i Życie", 1995
5. Miesięcznik Ogród nr2/2002 pt. Pnącza jak dywany

Materiał został opracowany na zlecenie Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta
Krakowa oś. Zgody 2, 31-959 Kraków
Autor tekstu: inż. Elżbieta Urbańska - Kłapa